

Journal of Recreation and Tourism Research

Journal home page: www.jrtr.org

ISSN:2148-5321

KURTULUŞ SAVAŞI KAHRAMANLARINDAN MİLİS YARBAY OSMAN AĞA: GİRESUN'DA KÜLTÜR TURİZMİNE YÖNELİK BİR ÖNERİ

Oktay KARAMAN^a

Yasin KELEŞ^b

Şerif Ahmet DEMİRDAĞ^c

^aGiresun Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Konya, Türkiye (okaraman28@hotmail.com)

^bOndokuz Mayıs Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Samsun, Türkiye (yasin.keles@omu.tr)

^cGiresun Üniversitesi, Bulanacak Kadir Karabaş UBYO, Gaziantep, Türkiye (serif.demirdag@giresun.edu.tr)

ARTICLE HISTORY

Received:
25.10.2017

Accepted:
07.12.2017

Anahtar Kelimeler:

Kültür turizmi
Giresun
Milis Yarbay Osman Ağa

Keywords:

Cultural tourism
Giresun
Militia Lieutenant Colonel Osman
Agha

ÖZ

Sürdürülebilir turizm kapsamında turizmin on iki aya yayılması için alternatif turizm ürünlerinin kullanılması oldukça önemlidir. Tüm dünyada ezilen milletlere umut olan Türk Kurtuluş Savaşı ve savaş kahramanlarının kültür turizmi ve rekreatif faaliyetler açısından önemli değerler taşıdığı aşikârdır. Kurtuluş Savaşı'nın önemli karakterlerinden olan Giresunlu Milis Yarbay Osman Ağa, Balkan ve I. Dünya Savaşına katılmış, Millî Mücadele sırasında bölgedeki Pontus çetelerine karşı önemli mücadelelerde bulunmuş ve ünü tüm ülkeye yayılmıştır. 1920-1923 yılları arasında Atatürk'ün muhafızlığını yapmıştır. Kurduğu 42. ve 47. gönüllü alaylar Kurtuluş Savaşı'nda önemli görevler yerine getirmiştir. Bu çalışmada Milis Yarbay Osman Ağa'nın hikâyesi kültür turizmi kapsamında değerlendirilmiştir. Bu kapsamda ilgili kurum ve kuruluşlara öneriler sunulmaya çalışılmıştır.

ABSTRACT

Within the scope of sustainable tourism, it is very important to use alternative tourism products to spread tourism over the whole year. It is obvious that the Turkish War of Independence and the heroes of this War, which are hopeful for the oppressed nations and have an important place all over the world, have important values in terms of cultural tourism and recreational facilities. Militia Lieutenant Colonel Osman Agha (Lame Osman Agha -Topal Osman Ağa-) who is from Giresun and one of the important characters of the Turkish War of Independence, participated in the Balkans and World War I, and struggled against the Pontus gangs in the region during the National Struggle, and thus his reputation spread to all the countries. He was the guardian of Mustafa Kemal Atatürk between the years of 1920-1923. 42nd and 47th Voluntary Regiments which were found by Osman Agha have fulfilled important duties in the Turkish War of Independence. In this study, the story of Militia Lieutenant Colonel Osman Agha was evaluated within the scope of cultural tourism. In this context, it has been tried to offer some suggestions to related institutions and organizations.

***Sorumlu Yazar:** Şerif Ahmet DEMİRDAĞ

E posta: serif.demirdag@giresun.edu.tr

GİRİŞ

Turizmin önemi ülke ekonomileri için gün geçtikçe artmaktadır. Dünya Turizm Örgütü (UNWTO)'nün verileri, 2016 yılı itibarıyla dünyada bir milyar iki yüz elli milyon insanın seyahat ettiğini ve söz konusu seyahatlerde 1 milyar 200 milyon doların üzerinde harcama yapıldığını göstermektedir (UNWTO, 2017). Özellikle bu rakamlar dünyanın geçmiş elli yılı ile karşılaştırıldığında, turizmin en hızlı büyüyen sektörlerden/endüstrilerden biri olduğu göze çarpmaktadır. Söz konusu ekonomik büyüme ve gelir düşüncesi de ülkeleri turizmden kazançlarını arttırmaya yönelik çalışmalara yönlendirmektedir. Türkiye’de bu düşünce ile 2007 yılında Türkiye Turizm Stratejisi geliştirilmiş ve turizmin birçok yönüne yönelik hedefler belirlenmiştir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2007). Aynı zamanda özellikle Dokuzuncu Kalkınma Planı’nda turizmde ürün çeşitliliği üzerinde durulmuş ve “yeni ürün uzayı yaklaşımı”nın benimsenmesi tavsiye edilmiştir (Kalkınma Bakanlığı, 2007). Yeni ürün uzayı yaklaşımı, bir bölgede gerçekleştirilecek turizm faaliyetlerinin tek bir ürün ile sınırlı kalmayıp, ürün çeşitliliğini hedef olarak farklı turizm ürünleri oluşturmaya yönelik çalışmaları içermektedir. 2014-2018 yıllarını kapsayan Onuncu Kalkınma Planı’nda da yeni ürün uzayı yaklaşımı tekrar vurgulanmış ve aynı hedefler üzerinde devam edilmiştir (Kalkınma Bakanlığı, 2014). Yine Onuncu Kalkınma Planında özellikle sürdürülebilir turizm vurgulanmıştır.

Üst politikadaki gelişmelerle birlikte, yerel ölçekte de üst politika ile uyum arayan planlar üzerinde çalışmalar başlatılmıştır. Bu çalışmalar, öncelikle bölgesel turizm master planları ile genişlemiş, devam eden süreçte ise neredeyse bütün illerde yapılan master planları ile daha küçük ölçekte planlara dönüşmeye başlamıştır. Kâğıt üzerinde sevindirici olarak değerlendirilebilen bu gelişme, özünde birçok teknik hataları da içermektedir. Bu teknik hataların en büyüğü ise turizm için yapılan planların büyük çoğunluğunun doğa turizmi üzerine yoğunlaşması ve söz konusu çalışmaların Orman ve Çevre Müdürlüklerince gerçekleştirilmesidir. Hal böyle olunca, yapılan planların neredeyse illerin doğal kaynakları yalnızca tanıtmaktan ibaret olduğunu değerlendirmek mümkündür. Bunun yanında turizmin sürdürülebilirliği ya da sürdürülebilir turizm denilince çoğu kesim tarafından anlaşılan husus doğa turizmi olanaklarıdır. Örneğin, Karadeniz Bölgesinde özellikle yayla turizmine yönelik çalışmalar yapılmakta olup 2023 Türkiye Turizm Stratejisi’nde de yayla koridoru oluşturulması hedeflenmiştir. Giresun yayla turizmi açısından önemli bir bölgede olduğundan, çoğu çalışmalar doğal kaynaklar üzerine odaklanmaktadır. Diğer taraftan, Giresun’un doğaya yönelik turizm ürünlerinin yanında, kültürel ve tarihi değerleri de oldukça önemlidir. Sürdürülebilir turizm genellikle küçük ölçekli, politika oluşturulmasında yerel katılıma saygı duyan, kültürel ve çevresel etkilere duyarlı bir turizm çeşidi olarak nitelendirilmektedir (McCool ve Moisey, 2008). Ancak sürdürülebilir turizmin asıl odak noktası, koruma kullanma dengesini dikkate alarak turizmin tüm bölgelere ve tüm yıla yayılmasıdır. Sürdürülebilir turizm, doğal, tarihi ve kültürel kaynakların gelecekte kullanımı için de korunmasını, turizm gelişiminin turistik bölgede çevresel ve sosyokültürel problemlere yol açmayacak şekilde planlanmasını ve yönetilmesini, çevre kalitesinin sürdürülmesini ve geliştirilmesini, yüksek oranda turist doyumu ile turistik destinasyonun pazarlanabilirliğinin ve popülerliğinin devam ettirilmesini ve turizmden elde edilen faydanın toplum içinde daha geniş kesimlere yayılmasını içermektedir (Akın, 2006: 45). Bu durumda her türlü turistik çekicilikler sürdürülebilir turizm kapsamında değerlendirilebilir. Kaynakların sürdürülebilir olması, ekonomik, ekolojik ve sosyokültürel olarak devamlılığının sağlanması anlamına gelir. Yerel değerlere sahip çıkan bölgeler rakiplerine göre pazarda öne geçebilirler.

Karadeniz bölgesinde turizm olanakları ve turizm planlamaları dikkate alındığında, özellikle yayla turizmi üzerinde durulduğu görülmektedir. Karadeniz doğası gereği birçok yaylayı barındıran özelliklere sahiptir, ancak sadece yaylalardan ibaret değildir. Karadeniz bölgesinde birçok tarihi ve kültürel unsurlar da bulunmaktadır. Kalkolitik döneme kadar tarihlenebilen eserlerin bulunduğu Karadeniz Bölgesi kültürel birikimi ve değerleri ile turizmde ön plana çıkabilecek kaynakları da barındırmaktadır. Konuya daha önce böyle bir bakış açısıyla bakılmamasına karşın, Kurtuluş Savaşı yıllarında, Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulmasında birçok emeği bulunan Giresunlu Milis Yarbay Osman Ağa (Topal Osman Ağa), Giresun’un önemli sembollerinden biridir. Buna rağmen Giresun İli ilgili turizm planlamalarında (OSİB, 2012) yeterince yer almamıştır. Hâlbuki birçok ülkede varlığı bile kesin bilgilerle desteklenmeyen semboller ve kişiler turizm açısından önemli değerler taşımaktadır. Dolayısıyla özellikle iç turizm açısından ulusal değerlerin ve kişilerin tanınması ve gelecek nesillere aktarılmasında turizmden yararlanılabilir. Aynı zamanda söz konusu değerler ve kişiler turizmin gelişmesinde ve çeşitlendirilmesinde fayda yaratabilecektir. Bu noktada sadece yaylalardan ibaret olarak değerlendirilen ve

turizm planlarında da bu şekilde üzerinde durulan Karadeniz Bölgesi için gerek kent gerek ülke açısından önem arz eden sembollerini de turizme entegre etmek fikri önem taşımaktadır. Bu araştırmada Giresunlu Milis Yarbay Osman Ağa sembolü kültür turizmi açısından değerlendirilmiştir.

MİLİS YARBAY OSMAN AĞA (TOPAL OSMAN AĞA)

Tarihi büyük hadiselerle dolu olan milletlerin hafızaları bazı kahramanları yeterince algılayamaz. Çünkü onlar büyük tarih içinde birer ayrıntıdır. Bilinmelidir ki, bu ayrıntılar tarihin ta kendisidirler. Dikkatle incelendiğinde kahramanların faaliyetlerinin, olayları nasıl yönlendirdiği görülebilir (Beyoğlu, 1996: 36).

Bazı insanlar vardır, yaşadıkları döneme damgasını vururlar ve yaşadıkları zaman dilimi onlarla özdeşleşir. Sanki onlar olmasa o olaylar yaşanmaz, tarih bir başka gerçekleşmiş gibi gelir insana. Artık o kişiler yaşadıkları dönemin birer simgesi olmuşlardır. Yine bazı kimseler vardır ki, yaşadıkları dönemin damgasını yerler (Şener, 1992: 52).

Yukarıdaki bu iki alıntının tam olarak anlatmak istediği kişi, hiç şüphesiz Giresunlu Milis Yarbay Osman Ağa'dır. 1883 yılında Giresun'da doğan Feridunzâde Osman Ağa, yapmış olduğu fedakâr çalışmalarla sadece Giresun değil aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda da adından söz ettirmiştir. Çocukluğunu ve gençliğini yaşadığı yıllar, Osmanlı Devleti'nin yıkılmaya yüz tuttuğu ve özellikle Giresun'da yaşayan azınlık Rumların bu durumun bilincinde olup ayrılıkçı faaliyetler yürüttüğü yıllardır. Ticaretle uğraşan ve varlıklı bir ailenin oğlu olan Osman Ağa, 1912 yılında başlayan Balkan Savaşı'na gönüllü olarak katılır. Aslında askeri yükümlülüğü vardır ancak babası kendisinden habersiz bedelini ödemiştir. Bu sebeple savaşa gönüllü olarak katılır. Yaklaşık 60 gönüllünün bütün masraflarını cebinden karşılar ve cepheye hareket eder. Çorlu çevresinde Bulgarlara karşı yapılan harekâta, Osman Ağa'nın diz kapağına bir şarapnel isabet etti. Şişli Etfal hastanesinde yaklaşık 9 ay tedavi gördü. Bacağının kesilmesi söz konusuydu. Doktorlar büyük gayret göstererek kesilmesini engellediler. Ancak parçalanmış sağ bacağı sakat kaldı (Beyoğlu, 1999: 78). Artık bu olaydan sonra Osman Ağa'nın günümüze kadar gelecek olan "Topal" lakabı literatüre girecektir.

1914 yılının sonlarında Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'na girmesiyle birlikte Giresun ve bölgedeki azınlık Ermeniler ve Rumlar, Doğu Karadeniz Bölgesinin doğusunu işgal eden Ruslarla iş birliği yaptılar. Ruslara casusluk ve Müslüman Türklere saldıran Pontus çetelerine Giresun'daki en etkili sivil kuvvet Osman Ağa olmuştur. İttihat ve Terakki üyesi olan Osman Ağa, savaşın başında topladığı 700-800 gönüllü ile Teşkilat-ı Mahsusa alayına katılarak Batum'da Ruslara karşı savaşmıştır. Rusların Tirebolu-Harşit vadisinde durdurulmasında önemli rol oynadı. Rusların Giresun'a girişini engelledi (Balcıoğlu, 1999: 262). Bütün bu çabalara rağmen Osmanlı Devleti, Mondros Mütarekesini imzaladı ve savaştan yenilmiş ayrıldı. Mütarekeden sonra Giresun'a dönen Osman Ağa, törenle karşılandı. Şubat 1918'de Giresun Belediye başkanı oldu. Daha sonra şehirde kurulan Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin de başkanı oldu. Mütarekeden sonra geleceğin hiç iyi olmadığını gören Osman Ağa, "kırk iki yere, Trabzon'da bir kongre toplayalım. Silaha sarılalım. Bizim imhamıza karar verilmiştir. Başka çare yoktur" şeklinde telgraflar çekmiştir. 15 Mayıs 1919'da İzmir'in Yunanlılar tarafından işgalinden sonra Anadolu'da ilk işgali protesto mitingi Giresun'da gerçekleşmiştir. Şehir halkı 17 Mayıs 1919'da Belediye Başkanı Osman Ağa'nın başkanlığında toplanarak işgali protesto ettiler ve Amerika, İngiltere, Fransa, İtalya'ya gönderilmek üzere protesto mektupları hazırladılar (Beyoğlu, 1999: 80).

Millî Mücadeleyi başlatmak için 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkan Mustafa Kemal Paşa, şehirde İngiliz kuvvetleri olduğu için rahat çalışma imkânı bulamaz ve karargâhını Havza'ya taşır. Bölgedeki önemini bildiği Osman Ağa'ya haber göndererek görüşmek ister. 29 Mayıs 1919'da Havza'da, Mustafa Kemal Paşa-Osman Ağa görüşmesi gerçekleşir. Görüşmede Mustafa Kemal Paşa, Osman Ağa'ya yapacağı çalışmalar için talimat ve destek vermiştir (Giresun Valiliği, 1999). 8 Mayıs 1919'da içinde Yunan Kızılhaç heyeti bulunan bir Yunan gemisi Giresun'a geldi. Geminin gelmesinden cesaret alan Giresun'da yaşayan azınlık Rumlar, 11 Mayıs'ta şehirdeki Taşkılla denilen Rum okuluna Yunan Kızılhaç bayrağını çektiler. Bu girişimi önleme çabaları sonuç vermeyince bundan cesaret alan Rumlar, 5 Haziran 1919'da aynı okula 20 metre büyüklüğünde Pontus Bayrağı astılar (Çapa, 1993: 75). Bu hareketi öğrenen Osman Ağa, Rum okuluna asılmış olan bayrağı parçalatıp, bayrağı asan Rum'a hak ettiği cezayı vermiştir.

23 Nisan 1920'de Büyük Millet Meclisi'nin açılması ve hükümetin kurulmasından sonra, Osman Ağa Mustafa Kemal Paşa'ya bir telgraf göndererek kayıtsız şartsız Ankara hükümetinin emrinde olduğunu bildirdi. Kasım

1920'de Osman Ağa 15 kişilik gönüllü müfrezesiyle Ankara'ya gitti. Burada TBMM Başkanı Mustafa Kemal Paşa ile görüşen Osman Ağa, Paşanın iltifatlarına mazhar oldu. Mustafa Kemal Paşa'nın isteği üzerine 12 Kasım 1920'de Giresun Gönüllü Maiyet Müfrezesi kuruldu. Başlangıçta 10 kişiden oluşan bu müfreme, Mustafa Kemal Paşa'nın şahsi koruma görevini yapacaktı. Giresun'a dönen Osman Ağa, kısa süre içerisinde tam donanımlı 200 civarında gönüllü daha hazırlayarak muhafızlık göreviyle Ankara'ya gönderdi (Beyoğlu, 1999: 87-88). 12 Kasım 1920'den Osman Ağa'nın öldüğü tarih olan 2 Nisan 1923'e kadar, Mustafa Kemal Paşa ve Çankaya Köşkü, Osman Ağa'nın Muhafız Alayı Komutanı olduğu bu alay tarafından korunmuştur.

Giresun'a dönen Osman Ağa, Mustafa Kemal Paşa'dan aldığı talimatla, Askerlik Şubesi Başkanı Binbaşı Hüseyin Avni Alparslan ile birlikte başta Giresun olmak üzere Tirebolu, Rize ve Ordu'dan toplanan gençlerle Giresun Nizamiye Alayını kurdu. Alay daha sonra iki ayrı gönüllü alaya dönüştü. Komutanlığına Binbaşı Hüseyin Avni Alparslan'ın getirildiği alay 42. Alay, komutanlığına Osman Ağa'nın getirildiği ise 47. Alay adını aldı. Böylece Giresun hiç işgal görmemesine rağmen iki gönüllü alayı ile Millî Mücadele'de yerini almıştır (Yatak, 1991: 100-102). Mart 1921'de Osman Ağa komutasındaki 47. Alay, Koçgiri ayaklanmasını bastırmak üzere Sivas'a geçti. Bu alayın büyük çabaları sonucunda, Fransızların desteklediği ayaklanma tamamen bastırılmıştır. Giresun Gönüllü Alayları, Kurtuluş Savaşı'na katılmak üzere vapur ile Samsun'a ulaşılar. Sakarya Meydan Savaşı öncesi Samsun'da toplanan alaylar, 14 Temmuz 1921 günü cepheye hareket ettiler. Ankara'ya ulaştıktan sonra meclisin önünde kendilerine hoş geldin ziyaretinde bulunan milletvekillerinin önünde Osman Ağa yaptığı konuşmada "ben sağ ayağımı savaşta sakat ettim. Bu seferde her iki ayağımı tamamıyla kayıp ve mahvetsem bile sedye üzerinde çalışarak düşmanı denize dökünceye kadar bu alaylarımla beraber çalışmaya ahdettim" demiştir (Beyoğlu, 1999: 90). Sakarya Meydan Savaşı'nda her iki alayın büyük bir kısmı şehit olmuştur. Şehitler arasında 42. Alay Komutanı Binbaşı Hüseyin Avni Alparslan'da bulunmaktaydı. Çok az sayıda asker kaldığı için 42. Alay kaldırılarak buradaki askerler 47. Alaya alınmıştır. Sakarya Zaferinden sonra Osman Ağa'ya Kaymakamlık (Yarbaylık) rütbesi verilmiştir. Osman Ağa alayının eksikliklerinin tamamlanması için bütün mal ve mülkünü satmaya hazır olduğunu bildirmiş ancak Giresun tüccarı bütün masrafları kendileri karşıladılar (Sarıbayraktaroğlu, 1975: 177). Yunanlılara karşı Büyük Taarruz'un sonuna kadar yapılan savaşlarda bulunan Osman Ağa, 9 Eylül 1922'de İzmir'in kurtuluşunda Mustafa Kemal Paşa'nın yanında idi.

Kurtuluş Savaşı'nın zaferle sonuçlanmasından sonra Osman Ağa 21 Aralık 1922'de Giresun'a döndü. Şehirde büyük bir törenle karşılandı. Şehirde kısa bir süre kalan Osman Ağa, Mustafa Kemal Paşa'nın emri üzerine tekrar Ankara'ya döndü. 1923 yılının başlarından itibaren TBMM'de birbirinden farklı düşünen iki grup ortaya çıktı. Bu iki grup, ülke yönetimi ile ilgili yapılan ve yapılacak olan icraatlarda farklı düşünüyorlardı. Muhalefet görevini üstlenen ikinci grubun önde gelen isimlerinden Trabzon Mebusu Ali Şükrü Bey, bir anda ortadan kayboldu. Yapılan incelemeler sonucunda Ali Şükrü Bey'in cesedi bulundu ve ölümünden Osman Ağa sorumlu tutuldu. Osman Ağa'nın tutuklanması için harekete geçildi. 2 Nisan 1923 tarihinde çıkan çatışmada Osman Ağa ölü olarak ele geçirildi. Gömülen cenaze alınan kararla meclisin önünde başı koparılmış olduğundan ayağından asıldı. Üç saat kadar asılı kalan ceset, Giresun'a getirildi ve kalenin kuzeyine defnedildi (Beyoğlu, 1999: 92). Osman Ağa'nın yargısız infaz edilmesi, bu olayın bütün açıklığı ile ortaya çıkmasına engel olmuştur. Günümüze kadar gelen tartışmalar devam etmektedir. Osman Ağa'nın günümüzdeki anıt mezarının yaptırılması talimatını 1925 yılında bizzat Atatürk vermiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Osman Ağa 40 yıl süren bu kısa ömründe, yapmış olduğu çalışmalarla her zaman adından söz ettirecek bir kahramandır. Askerlik çağına geldiğinde yapmış olduğu hareket onun zaten nasıl bir millet ve memleket sevdalısı olduğunu göstermektedir. Balkan Savaşında sakat kalarak gazi olması onun askeri mücadelesinin bitmesi demektir. Ancak asıl mücadelesi gazi olduktan sonra başlamıştır. Devletimizin kurucusu Atatürk'e bağlılığı takdire şayandır. Osman Ağa özellikle Giresun ve çevresinde ayrılıkçı faaliyet yürüten Pontusçu Rumlarla yapmış olduğu mücadeleden dolayı eleştirilmiştir. Ancak tarihi olayları o günün şartlarında değerlendirmek gerekir. Ortada adalet ve hukuku sağlayamayan yıkılmaya yüz tutmuş bir devlet vardır. Osman Ağa'nın ölümüne de sebep olan olay, onun bu millet ve vatan için yaptığı bütün kahramanlıkları gölgede bırakmıştır. Hayat mücadelesi tamamen bu ülkenin bağımsızlığı ve halkının daha iyi günlere kavuşması için geçmiştir. Zaten Ali Şükrü Bey'in ölümünde kendisinin suçluluğu ispatlanamamış, yargısız infaz edildiği için zanlı statüsünde kalmıştır.

Osman Ağa sadece Giresun ve çevresinin değil, bütün Türkiye'nin tanınması gereken bir kahramandır. Günümüz ve geleceğe bakıldığında, Kurtuluş Savaşı dönemlerinde önemli katkılar sağlayan Osman Ağa, her Giresunlunun gönlünde taht kurmuştur. Giresun'un en önemli turistik yeri tarihi kalesidir. Kalenin en yüksek noktasında, bizzat Atatürk'ün emri ile yapılmış olan Osman Ağa'nın anıt mezarı bulunmaktadır. Ziyaretçiler bu anıt mezarı ziyaret edip kitabesini okuyarak, Osman Ağa'nın kahramanlıklarını öğrenmektedirler. Osman Ağa, çoğu ziyaretçinin karşısına Giresun Kalesi turu kapsamında bir tesadüf olarak çıkmaktadır. Birçok insan Osman Ağa'dan kale ziyareti sırasında haberdar olmaktadır. Ulusal motiflerin, değerlerin ve kişilerin turizm kapsamında tanıtılması hem kültürün aktarımı hem de destinasyonlarda turizmin çeşitlendirilmesi açısından önem taşımaktadır. Bu doğrultuda konuyla ilgili taraflara şu önerileri sunmakta fayda vardır:

- Osman Ağa, Giresun'da kültür turizmi kapsamında ele alınmalı, ilin tanıtımında daha çok kullanılmalıdır.
- Giresun'a gelen ziyaretçilere yönelik turların başlangıcında kültürel motiflere yer verilebilir. Örneğin Kara Zıpkalılar (Osman Ağa'nın askerleri) kıyafetler ile ziyaretçiler karşılanabilir.
- Giresun'da Osman Ağa'nın bulunduğu yerler, binalar, sokaklar vs. ile ilgili hüzün turizmi kapsamında rota oluşturabilir.
- Kültür turizminin tanıtımında pazarlama ve tanıtım uzmanlarının yanı sıra halk bilimi alanında çalışanlar dâhil edilebilir.
- Turizme yönelik planlar yapılırken kültür turizminin önemle dikkate alınması gerekir.

Söz konusu öneriler Giresun için geçerli olsa da ülke turizmi açısından genelleylebilmek mümkündür. Yunan mitolojisinden önemli oranda kaynak alan Türkiye turizminde, kendi kültüründe yaşamış kişilerden ve kültürel öğelerden daha fazla faydalanmak gerekir. Osman Ağa sadece bir örnek olup, Türk kültüründe bu örnekler artırılabilir. Bu durum gerek kültürel değerlerin aktarılmasında gerekse turizmin çeşitlendirilmesinde dikkate alınmaya değerdir.

KAYNAKÇA

- Akın, H. M. (2006). *Türkiye'de Ekoturizmin Sürdürülebilir Gelişimi; Kaçar Dağları Millî Parkı Örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Balcıoğlu, M. (1997). Birinci Dünya Savaşı Sırasında ve Sonrasında Rumlar ve Topal Osman. İçinde: *Giresun Tarihi Sempozyumu 24-25 Mayıs 1996 (Giresun Belediyesi) Bildiriler Kitabı*, ss. 259-266, İstanbul: Giresun Belediyesi Kültür Yayınları, No:1.
- Beyoğlu, S. (1996). Giresunlu Topal Osman Ağa. *Tarih ve Medeniyet Dergisi*, 1996(32): 32-36.
- Beyoğlu, S. (1999). Belgelerle Osman Ağa (1883-1923). İçinde: *Millî Mücadelede Giresun Sempozyumu 6-7 Mart 1999 Bildiriler Kitabı*, ss. 77-94, İstanbul: Giresun Belediyesi Kültür Yayınları.
- Çapa, M. (1993). Pontus Meselesi: Trabzon ve Giresun'da Millî Mücadele. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Giresun Valiliği (1999). *Giresun'da Kuva-yi Milliye*. Ankara: Giresun Valiliği Yayınları.
- Kalkınma Bakanlığı (2007). *Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) Turizm Özel İhtisas Komisyonu Raporu*, Ankara.
- Kalkınma Bakanlığı (2014). *Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018) Turizm Özel İhtisas Komisyonu Raporu*, Ankara.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı (2007). *Türkiye Turizm Stratejisi (2023)*, Ankara.
- McCool, S. F. ve Moisey, R. N. (2008). Introduction: Pathways and Pitfalls in the Search for Sustainable Tourism. In: S. F. McCool ve R. N. Moisey (Eds), *Tourism, Recreation and Sustainability -Linking Culture and the Environment-*, (2nd Edition), pp.1-16, Trowbridge, UK: Cromwell Press.
- Orman ve Su İşleri Bakanlığı (OSİB) 12. Bölge Müdürlüğü, Giresun Şube Müdürlüğü (2012). *Giresun İli Doğa Turizmi Master Planı (2013-2023)*, Giresun.
- Sarıbayraktaroğlu, M. Ş. (1975). *Osman Ağa ve Giresun Uşakları Konuşuyor*. İstanbul: Gül Matbaası.
- Şener, C. (1992). *Topal Osman Olayı*. (1. Baskı). İstanbul: Etik Yayınları.

- World Tourism Organization -UNWTO- (2017). *Tourism Highlights 2017 Edition*. (Online Erişim: <https://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284419029>, Erişim Tarihi: 10.10.2017).
- Yatak, S. (1991). Ahmed Faik Bey ve Rize Mutasarrıflığı Hatıraları. *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 1991(73): 91-109.